

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ

การต่อเรือมีขึ้นในประเทศไทยแต่โบราณกาล ในระยะแรกเริ่มเป็นการต่อเรือไม้ขนาดเล็กที่ใช้ในแม่น้ำลำคลอง โดยทั่วไปและมักจะเป็นการต่อเรือที่ใช้เฉพาะในครอบครัวเท่านั้น ยังไม่มีการต่อในลักษณะเป็นอุตสาหกรรมแต่อย่างใด ต่อมาเมื่อมีการขยายตัวของประชากรมากขึ้น ความจำเป็นในการใช้เรือเป็นพาหนะในการสื่อสารและการขนส่งเพิ่มมากขึ้นตามด้วยกิจการต่อเรือจึงเริ่มขยายตัวเป็นลักษณะอุตสาหกรรมเพื่อการค้ามากขึ้นในขนาดและลักษณะที่แตกต่างกันไป เรือที่ต่อกันโดยทั่วไป เช่น เรือที่ใช้พาย เรือขนส่ง เรือประมง ขนาดเล็ก ตลอดจนเรือที่ใช้เครื่องยนต์ต่าง ๆ ซึ่งใช้ทั้งในแม่น้ำลำคลองจนถึงการเดินเรือทะเลในระยะใกล้ ๆ เรือเหล่านี้ใช้ไม้เป็นวัสดุที่สำคัญทั้งสิ้น โดยมีต่อเรือขนาดเล็กที่ตั้งตามบ้านเรือนจนถึงขนาดใหญ่ ที่ตั้งขึ้นเป็นกิจการกระจายอยู่ทั่วไปในช่วงระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา การค้าภายในประเทศและระหว่างประเทศขยายตัวมากขึ้น ประกอบกับไม้ซึ่งเป็นวัสดุที่สำคัญหายากขึ้น จึงทำให้แนวโน้มความต้องการเรือประเภทต่าง ๆ เช่น เรือบรรทุกสินค้า เรือโดยสาร และเรือประมง เปลี่ยนไปจากการที่เคยใช้เรือไม้มาเป็นเรือเหล็กขนาดใหญ่ขึ้น เพราะจำเป็นต้องใช้เรือที่มีประสิทธิภาพสูง ด้วยเหตุนี้อุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือจึงมีบทบาทที่สำคัญที่จะใช้เป็นการพื้นฐานในการพัฒนากิจการพาณิชย์ของประเทศไทยให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อที่จะสามารถขนส่งสินค้าของตนเองได้มากและลดการพึ่งพาอาศัยบริการพาณิชย์ของต่างประเทศให้น้อยลง ซึ่งจะเป็นการประหยัดเงินตราต่างประเทศที่ต้องสูญเสียเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าระวางเรือ ค่าประกันภัยทางทะเล อันจะมีผลช่วยลดการขาดดุลย์ชำระเงินของประเทศลงอีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้นการพัฒนากิจการพาณิชย์และอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือจะทำควบคู่กันไป ถ้าการพาณิชย์ไม่ขยายตัวในปริมาณเท่าที่ควรจะเป็นก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจจนถึงอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือเป็นอันมาก ในทำนองเดียวกันถ้าอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือไม่ได้รับการพัฒนาให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น เพื่อที่จะให้บริการแก่เจ้าของเรือได้อย่าง

มีประสิทธิภาพแล้วก็จะทำให้เกิดผลกระทบสะท้อนต่อกิจการพาณิชย์เช่นกัน นอกจากนี้¹ ถ้าประเทศไทยสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ ภายในประเทศให้เจริญก้าวหน้า มีขีดความสามารถในการรับงานต่อและซ่อมได้สูงขึ้นกว่าเดิม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ก็จะสามารถทำกำไรจากการซ่อมเรือต่างชาติ ซึ่งจะเป็นการดึงเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยอีกรูปหนึ่งด้วย

นอกจากอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือจะเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนให้กิจการพาณิชย์เจริญรุ่งเรืองแล้ว ยังช่วยในการพัฒนางานด้านการประมงของประเทศ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อมีเรือที่มีขีดความสามารถและมีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติงานนั้น ๆ การสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือยังก่อให้เกิดการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้โดยตรงให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่อุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเล การประกอบธุรกิจการส่งเข้า เป็นต้น และผลประโยชน์ประการสำคัญ² คือทำให้สามารถพึ่งตนเองได้ในยามสงคราม เพราะเรือเป็นยุทธปัจจัยสำคัญยิ่ง โดยอาจจะแปรสภาพเรือพาณิชย์ที่ใช้ในยามปกติเป็นเรือที่ใช้ประโยชน์ในทางการทหาร เช่น เรือลำเลียงอาวุธ เรือขนส่ง ปัจจัยสำคัญ ๆ ทางทหาร เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิทยานิพนธ์เรื่องการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือในประเทศไทยนี้ มีความมุ่งหมายที่จะทำการศึกษาถึง

¹ สัมภาษณ์ พลเรือเอกเทียม มกรานนท์, ประธานคณะกรรมการในกิจการต่อและซ่อมเรือแห่งชาติ, 9 มกราคม 2523.

² บริษัทบางกอกชิปบิลด์ดิ้ง แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด. "ความเชื่อมโยงระหว่างสมุทรานุภาพของชาติกับกิจการต่อเรือของเอกชน" เอกสารประกอบคำบรรยาย (พ.ศ. 2519-2520) หน้า 12.

1. ลักษณะโครงสร้างของอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือในประเทศ ทั้งในภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มของอุตสาหกรรมในอนาคต โดยจะศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น
 - ด้านการผลิต ศึกษาถึงขั้นตอนการผลิตและเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต
 - ด้านการตลาด ศึกษาถึงสถานการณ์เดิม เรือทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อจะได้ทราบถึงปริมาณความต้องการ
 - ด้านแรงงาน ศึกษาถึงประเภทของแรงงานที่ใช้ในอุตสาหกรรมและการใช้ประโยชน์ของแรงงานประเภทนั้น ๆ เป็นต้น
2. นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการลงทุน การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองอุตสาหกรรม ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลให้ดำเนินการมาแล้วและมีนโยบายที่จะดำเนินการช่วยเหลือในขั้นต่อไปว่าเป็นอย่างไร
3. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือภายในประเทศรวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ถึงอัตราส่วนทางการเงิน ต้นทุนการผลิต และโครงสร้างทางการเงินของอุตสาหกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
4. ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือในประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

เนื่องจากในปัจจุบันสภาพของกิจการอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือภายในประเทศแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้¹

1. อุตต่อและซ่อมเรือไม้ขนาดเล็ก
2. อุตต่อและซ่อมเรือประมง
3. อุตต่อและซ่อมเรือเหล็กและเรือไฟเบอร์กลาส

¹ คณะอนุกรรมการพาณิชย์นาวี, คณะกรรมการบริหาร สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ แผนแม่บทการพัฒนากิจการพาณิชย์นาวี พ.ศ. 2521-2524 และ พ.ศ. 2525-2529 (เดือนกันยายน พ.ศ. 2521) หน้า 13.

ในการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะมุ่งศึกษารายละเอียดของกิจการต่อและซ่อมเรือเหล็กและเรือไฟเบอร์กลาส เพราะการลงทุนในกิจการประเภทนี้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างเห็นได้ชัด และมากกว่ากิจการ 2 ประเภทแรก และในการวิเคราะห์ทางด้านการเงิน จะใช้ข้อมูลจากงบการเงินย้อนหลัง 3 ปี¹ นับจากปี 2519-2521 ส่วนขอบเขตหรือจำกัดอื่น ๆ ในการวิจัยถ้ามีจะระบุไว้ก่อนดำเนินการวิจัยแต่ละกรณี

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากรายงาน เอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์

ชนิดของข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ก. การสัมภาษณ์ (Interview) โดยการสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อประมวลความคิดเห็นจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ ผู้ประกอบธุรกิจการเดินเรือ คณะกรรมการในกิจการต่อและซ่อมเรือแห่งชาติ คณะอนุกรรมการพัฒนากิจการพาณิชย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเงินกู้บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กองวิชาการกรมเจ้าท่า เจ้าหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ข. การสังเกตการณ์ (Observation) โดยการศึกษาถึงการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทนี้ รวมทั้งธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

โดยการค้นคว้าจากรายงาน เอกสาร ตำราต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ เช่น บทความประกาศคำสั่งต่าง ๆ ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมนี้ รายงานสถิติ วารสารและเอกสารต่าง ๆ ของหน่วยราชการและเอกชน

¹

กระทรวงพาณิชย์ ออกกฎใหม่ให้ตรวจค้ำงบการเงินได้ย้อนหลังเพียง 3 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. การมุ่งศึกษาถึงโครงสร้างของอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ จะทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ตลอดจนข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมเพื่อที่จะนำเอาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นนั้นมา เป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาอุตสาหกรรมให้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบรายละเอียดของหลักเกณฑ์การพิจารณาการลงทุนสถานการณ์ในการลงทุนในอุตสาหกรรมในปัจจุบัน จากการศึกษาวิเคราะห์ฐานะทางการเงินในด้านต่าง ๆ
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในการที่จะกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ไข ปรับปรุงอุตสาหกรรมให้ดีขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
4. เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการศึกษาอุตสาหกรรมต่อและเชื่อมโยงของผู้ที่สนใจ เนื่องจากข้อมูลทางด้านนี้ยังไม่มีรวบรวมโดยผู้ใดหรือหน่วยงานใดในปัจจุบัน